

Samenvatting van onderzoek

Prestatietoets

Rapportnummer: TNO 2017 R10558

Bakemastraat 97K

Postbus 49

2600 AA Delft

STOFVRIJWERKEN.TNO.NL

T 088 86 63410

*Het kwaliteitssysteem van
TNO is gecertificeerd
overeenkomstig ISO 9001.*

Hitachi boor-hakhamer DH28PC met afzuigadapter en Hitachi stofzuiger RNT1225M

Opdrachtgever:

Hitachi Power Tools Netherlands B.V.
Brabanthaven 11
3433 PJ Nieuwegein

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, foto-kopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor opdrachten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen de partijen gesloten overeenkomst.

Het ter inzage geven van het TNO-rapport aan direct belanghebbenden is toegestaan.

TNO richt zich de laatste jaren intensief op innovaties van gereedschappen, processen en werkplekinrichtingen in de industriële werkomgeving. De belangrijkste doelstelling is het realiseren van stofarme productieprocessen- en middelen. Naast de bouwnijverheid zijn ook de metaalindustrie, de vliegtuigindustrie en de houtindustrie speerpunten voor product-/procesontwikkeling. In deze trajecten wordt samengewerkt met werkgeversorganisaties, vakbonden, overheid, werkgevers, werknemers en fabrikanten/producenten. TNO heeft een instrument ontwikkeld waarmee een proces/gereedschap wordt beoordeeld op functionaliteit in de praktijk. De bedoelde TNO Prestatietoets beschrijft innovatieve productieprocessen en productiemiddelen. Bij het gebruik van deze processen/gereedschappen zullen de relevante publieke/private grenswaarden van schadelijke stoffen (zoals kwartsstof, houtstof (hardhout), zeswaardig chroom en andere) in de dagelijkse praktijk in de ademzone van de werknemers niet worden overschreden.

De Inspectie SZW heeft deze TNO Prestatietoets expliciet in de “Basisinspectiemodule Kwartsstof” opgenomen. Citaat: “Indien u besluit om de werkzaamheden uit te voeren met de maatregelen zoals staan aangegeven in een TNO Prestatietoets zoals vermeld op de website van TNO (stofvrijwerken.tno.nl) beschouw ik de blootstelling als doeltreffend beheerst”.

Dit betekent voor de werkgevers dat zij éénduidig kunnen communiceren met de inspecteurs van de Inspectie SZW en er geen aanvullende blootstellingsmetingen hoeven te worden overlegd. De werkgevers en werknemers krijgen hiermee een objectief beoordelingsinstrument in handen voor een juiste afweging bij een komende investering. Ook innovatieve producenten/leveranciers van productieprocessen- en middelen (gereedschappen) kunnen zich kwalitatief onderscheiden.

Toetsingscriteria

De blootstelling aan schadelijke stoffen in de ademzone van de werknemer op de werkplek wordt beoordeeld. De volgende norm wordt toegepast:

- blootstelling aan betreffende stof: publieke/private Grenswaarde Stoffen op de Werkplek (GSW) (zie website <http://www.ser.nl/nl/taken/adviserende/grenswaarden.aspx>).

Projectomschrijving TNO Prestatietoets

TNO heeft onderzoek verricht naar de emissie van respirabel kwarts tijdens boorwerkzaamheden in beton met een Hitachi boor-hakhamer DH28PC met afzuigadapter en Hitachi stofzuiger RNT1225M.

Specificaties Hitachi gereedschap systeem

Het geteste systeem bestaat uit een Hitachi boor-hakhamer DH28PC met afzuigadapter en Hitachi stofzuiger RNT1225M.

In Figuur 1 is het complete systeem afgebeeld.

Figuur 1. Het complete gereedschapssysteem

In Tabel 1 worden de technische gegevens van de Hitachi boor-hakhamer vermeld. In Tabel 2 worden de technische gegevens van het stofzuigersysteem (of gelijkwaardig) vermeld.

Tabel 1. Technische specificaties van de Hitachi boor-hakhamer

Kenmerken	DH28PC	DH40MC
Opgenomen vermogen [W]	720	1.100
Spanning [V]	220	230
Toerental (onbelast) [min^{-1}]	0 – 800	620
Aantal slagen belast [min^{-1}]	0 - 4000	2.800
Slagenergie [J]	3,5	8,5
Triaxiale vibratiewaarden, onbelast [m/s^2]	6,4	5,7
Triaxiale vibratiewaarden, belast [m/s^2]	16,8	13,3
Gewicht [kg]	3,4	6,8

Tabel 2. Technische specificaties Hitachi stofzuigers

Kenmerken	RNT1225M	RNT1250M	RP500YDM
Filterklasse	M	M	M
Filteroppervlakte [cm ²]	8600	8600	8600
Opgenomen vermogen [W]	1.400	1.400	1.200
Maximale volumestroom ¹ [m ³ /uur]	151	151	216
Maximale onderdruk ² [mbar]	220	220	250
Reservoirvolume [l]	25	50	45
Afmetingen (H x D) [mm]	560 x 400	640 x 470	595 x 960
Gewicht [kg]	12,7	17,7	18

Kenmerken	RP350YDM	RP250YDM
Filterklasse	M	M
Filteroppervlakte [cm ²]	8600	8600
Opgenomen vermogen [W]	1.200	1.200
Maximale volumestroom ¹ [m ³ /uur]	216	216
Maximale onderdruk ² [mbar]	250	250
Reservoirvolume [l]	25	45
Afmetingen (H x D) [mm]	550 x 550	430 x 490
Gewicht [kg]	15,7	12,7

TNO Prestatietoets

De belangrijkste specifieke testomstandigheden zijn vermeld in Tabel 3.

Tabel 3. Testomstandigheden "Worst Case"

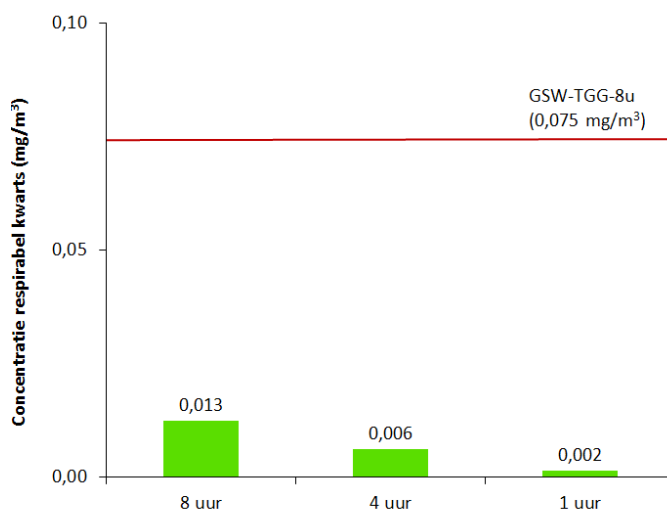
Materiaalsoort: betonnen trottoirbanden	Afzuigcapaciteit: 110 m ³ /uur (begin meting) tot 104 m ³ /uur (einde meting). Gemeten aan einde afzuigslang stofzuiger.
Percentage respirabel kwarts in beton: 15%	Gemeten aan afzuigadapter: 35 m ³ /uur:
Bronsterkte: 2000 gaten per 8-urige werkdag. (Boordiameter 12 mm en boordiepte 80 mm)	Filterrendement: 99,9% (M)
Productie: 100% inschakeltijd	Reinigingssysteem stofzuiger: semi-automatisch (trilling)
Blootstellingtijd werknemer: 8-urige werkdag	Compartimentering afzuigsysteem: "gesloten"
Verspreidingsrichting stof: loodrecht op afzuiging	Stofopvang in container "open". Stoffilters "open".
	Lengte afzuigslang: 3 meter Diameter afzuigslang: 38 mm

Testresultaten

Een samenvatting van de testresultaten is weergegeven in Tabel 4 en Figuur 2.

Tabel 4. Samenvatting van de meetgegevens (beton)

Situatie	Concentratie respirabel kwarts- stof in mg/m ³
Grenswaarde GSW TGG-8u	0,075
100% inschakeltijd	0,013
"Zwaar gebruik"	0,006
"Licht gebruik"	0,002
Buitenlucht	-
Praktijk	-

Figuur 2. Toetsing blootstelling respirabel kwarts aan grenswaarde

Conclusie

TNO heeft de blootstelling aan respirabel kwarts gemeten bij het gebruik van de Hitachi boor-hakhamer DH28PC met afzuigadapter en Hitachi stofzuiger RNT1225M.

Bij een inschakeltijd van 100% (8 uur gebruik per 8-urige werkdag) bedraagt de gemiddelde blootstelling bij boren van beton gemiddeld 0,013 mg/m³. Deze waarde ligt onder de wettelijke grenswaarde voor respirabel kwarts van 0,075 mg/m³ (GSW TGG-8u) en daarmee voldoet het gereedschapssysteem aan de geldende norm voor blootstelling aan respirabel kwarts voor 100% inschakeltijd.

TNO definieert naast “100% inschakeltijd” ook de volgende praktijkreferenties:

- zwaar gebruik: 4 uur boren per 8-urige werkdag
- licht gebruik: 1 uur boren per 8-urige werkdag

Voor zowel zwaar als licht gebruik wordt voldaan aan de eisen voor een stofvrije werkplek.

De “meetonnauwkeurigheid” bij de blootstellingstesten is circa 15 % (5% analyse; 5 % monsterneming en 5 % reproduceerbaarheid gebruiker). Verwezen wordt naar het meetprotocol van TNO (zie website stofvrijwerken.tno.nl)

TNO hanteert een massafractie van 15% voor respirabel kwarts in beton. Voor kalkzandsteen wordt een massafractie aangehouden van 25%. Met het geteste systeem mag voor zowel kalkzandsteen als beton worden geboord gedurende 8 uur per 8 urige werkdag.

In de onderstaande labels zijn de prestaties van het totale systeem weergegeven. In het ronde label is de verantwoorde inschakeltijd in uren per 8-urige werkdag van de Hitachi boor-hakhamer DH28PC met afzuigadapter en Hitachi stofzuiger RNT1225M aangegeven. In het rechthoekige label zijn de verschillende praktijksituaties nader gespecificeerd. Groen geeft een gebruik aan onder de betreffende grenswaarde gedurende een 8-urige werkdag.

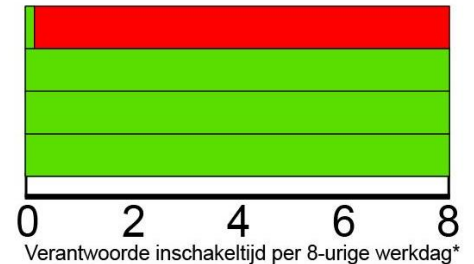
Label bij boren in kalkzandsteen

Referentie: 100% inschakeltijd

Geen maatregelen
100% inschakeltijd (2000 boorgaten/ 8u)
Zwaar gebruik (1000 boorgaten/ 8u*)
Licht gebruik (250 boorgaten/ 8u*)

* Bij evenredige inschakelduur over een 8-urige werkdag

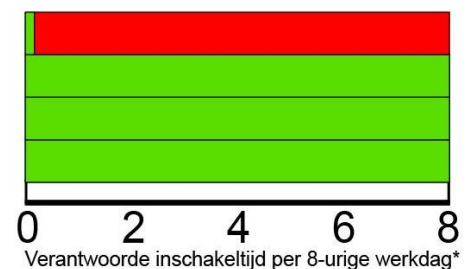
Label bij boren in beton

Referentie: 100% inschakeltijd

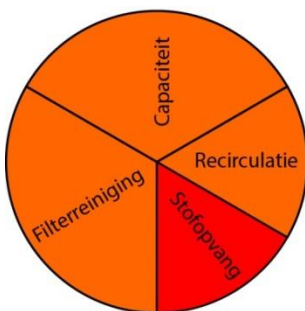

Geen maatregelen
100% inschakeltijd (2000 boorgaten/ 8u)
Zwaar gebruik (1000 boorgaten/ 8u*)
Licht gebruik (250 boorgaten/ 8u*)

* Bij evenredige inschakelduur over een 8-urige werkdag

Stofzuiger met 3 meter afzuigslang (diameter 38 mm) zonder stofzak

Capaciteit (operationeel)

- 150 - 200 m³/uur
- 100 - 150 m³/uur
- < 100 m³/uur

Filterreiniging

- Automatische reiniging (mechanisch/luchtpuls) of vervanging filter
- Handmatig
- Geen

Recirculatielucht stofzuiger

- H-classificatie volgens IEC-norm 60335-2-69
- M-classificatie volgens IEC-norm 60335-2-69
- L-classificatie volgens IEC-norm 60335-2-69

Stofopvang

- Gesloten systeem (stofzak)
- Open systeem (stofbak)

N.B. In deze test wordt geen uitspraak gedaan over het langdurig gebruik van stofzuigers.